

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 26/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, Záhorácka 11/A, Malacky, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 82/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 82/2019.

2.1 Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 20. decembra 2018 väzobne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

2.2 Žiadosťou z 27. mája 2019 sťažovateľ žiadal o prepustenie z väzby na slobodu.

Po podaní obžaloby na sťažovateľa Okresný súd Malacky (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 1 T 67/2019 z 28. júna 2019 rozhodol o jeho ďalšom ponechaní vo väzbe a z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že do výroku o ponechaní sťažovateľa vo väzbe okresný súd inkorporoval aj rozhodnutie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 27. mája 2019, keďže o tejto žiadosti sťažovateľa nebolo dovtedy rozhodnuté.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 4 Tos 82/2019 z 8. júla 2019 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

3. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na osobnú slobodu došlo nesprávnym postupom okresného súdu pri rozhodovaní o jeho väzbe a následným odobrením tohto postupu krajským súdom.

Sťažovateľ tiež namieta, že v súvislosti s jeho žiadosťou o prepustenie z väzby z 27. mája 2019 dozorový prokurátor nepostupoval v súlade s § 79 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého ak prokurátor nevyhoví žiadosti obvineného o prepustenie z väzby, je povinný ju bez meškania predložiť sudcovi pre prípravné konanie a upovedomiť o tom obvineného a jeho obhajcu. Dozorový prokurátor však takto nepostupoval, ale namiesto toho spracoval a podal na sťažovateľa obžalobu, pričom na neverejnom zasadnutí konanom 28. júna 2019 na okresnom súde prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave pripustil formálne pochybenie, keď nebolo dosiaľ rozhodnuté o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 27. mája 2019, ako aj o návrhu na doplnenie dokazovania zo strany obhajoby, a z „opatrnosti“ tieto zamietol až na neverejnom zasadnutí.

V súvislosti s porušením práva na obhajobu sťažovateľ namieta, že krajský súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 4 Tos 82/2019 z 8. júla 2019 konštatoval, že okresný súd správne uviedol, že tým, že vyšetrovateľ výslovne nerozhodol o doplnení dokazovania navrhovanom obhajobou, nedošlo k závažným procesným chybám (nebolo porušené právo na obhajobu). S týmto záverom sťažovateľ nesúhlasí. Skutočnosť, že vyšetrovateľ nerozhodol o návrhu na doplnenie dokazovania, sťažovateľ považuje za závažné procesné pochybenie a porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom.

4. Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domnieva, že predmetné uznesenie krajského súdu nie je správne, vykazuje znaky svojvôle, čím sa stáva z ústavného hľadiska neutržateľným.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

«1. Základné právo sťažovateľa základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, a práva na súdnu a inú právnu ochranu čl. 46 ods. 1 a 50 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol vyhlásený pod č. 209/1992 Zb., postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tos/82/2019, porušené boli.

2. Okresnému súdu Malacky sa prikazuje, aby sťažovateľa ihneď prepustil z výkonu väzby.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 415,51 Eur na účet jeho právneho zástupcu...»

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

14. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

15. Podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

St'azovateľom označené referenčné právne normy

16. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

17. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

21. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

22. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľovo podanie je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

23. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

24. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

25. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu nespĺnenia zákonom ustanovených náležitostí.

26. Z petitu ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 82/2019.

27. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti poukazuje na porušenie svojich práv rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 1 T 67/2019 z 28. júna 2019 a postupom okresného súdu v tomto konaní, ako aj uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 82/2019 z 8. júla 2019. Zápisnicu z 28. júna 2019 o neverejnom zasadnutí okresného súdu vo veci

sp. zn. 1 T 67/2019, ako aj uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Tos 82/2019 z 8. júla 2019 sťažovateľ predložil ako prílohu k ústavnej sťažnosti.

Napriek uvedenému odôvodneniu ústavnej sťažnosti sťažovateľ v jej petite navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o porušení jeho práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 82/2019. V ústavnej sťažnosti sťažovateľa pritom absentuje akékoľvek uvedenie dôvodov, resp. odôvodnenie toho, v čom by malo podľa názoru sťažovateľa spočívať porušenie jeho označených práv postupom krajského súdu.

Z uvedeného vyplýva, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa zjavne nezodpovedá navrhovanému petitu ústavnej sťažnosti, nekorešponduje s ním.

28. Ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

29. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých sú osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd zastúpené zvoleným advokátom.

30. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ktorý je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.

Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

31. Keďže sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich práv výlučne postupom krajského súdu, predmetom ústavného prieskumu sťažovateľom namietaného porušenia jeho v ústavnej sťažnosti označených práv môže byť len označený postup krajského súdu, avšak sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti vôbec neuvádza, v čom by podľa jeho názoru malo spočívať porušenie jeho označených práv postupom krajského súdu.

32. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa zjavne nezodpovedá navrhovanému petitu ústavnej sťažnosti, nekorešponduje s ním, a preto táto ústavná sťažnosť – napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený advokátom – nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené zákonom o ústavnom súde.

33. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti (úplná absencia, resp. ústavnoprávna nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu),

ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019).

34. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

35. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu